

Research Paper

The Role of Psychological Capital and Empathy in Predicting the Continuity of Participation Among Sports Philanthropists Supporting Children with Cancer at the MAHAK Institute

Seyyede Fozzeh Mahdian¹, Azar Eskandari Cherati^{2*}, Reza Yazarloo³, Rahmatollah AmirAhmadi⁴

1 Ph.D. Candidate in Sociology, Department of Social Sciences, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran

2 Professor, Department of Social Sciences, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran

3 Department of Social Sciences, Payame Noor University, Tehran, Iran

4 Department of Social Sciences, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran

Received: 2025/10/26

Accepted: 2025/11/19

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.71852/pss.2025.1222139

Keywords:

Meaning-Making, Psychological Capital, Sustainable Participation, Social Psychology

Abstract

Introduction :Charitable activities are a form of voluntary action with a grassroots and community-based foundation that, in addition to their social and economic functions, contribute to the creation and continuity of a distinct public sphere within society. The present study was conducted with the aim of analyzing, from a social-psychological perspective, the role of psychological capital and empathy in predicting the continuity of participation among sports philanthropists.

research methodology: A mixed-methods research design (quantitative–qualitative) was employed. Data were collected through semi-structured interviews with 20 participants, including 15 active sports philanthropists from the MAHAK Institute and 5 experts in the fields of sports sociology, healthcare, economics, mass media, and charity management. Participants were selected using purposive and snowball sampling methods, and data collection continued until theoretical saturation was reached. Survey data were gathered from a population of 150 active sports philanthropists. For the qualitative analysis, a three-stage coding technique (open, axial, and selective) based on Strauss and Corbin’s paradigmatic model was applied. Confirmatory factor analysis was used for the model validation. All analyses were conducted using SmartPLS version 4 software.

Findings: The results showed that empathy and psychological capital play the most significant roles in predicting the continuity of sports participation. Structural equation modeling confirmed that all three independent variables have a significant effect on sustained sports participation. Considering that various cultural and social factors can influence the engagement of sports philanthropists, strengthening these factors can serve as an effective strategy for ensuring the sustainability of sports-related support in charitable activities.

Conclusion: The findings of the study indicated that sports media play an influential role in fostering empathy and social responsibility among philanthropists and athletes by disseminating information about the needs of children with cancer. Media coverage of sports events and reports on the outcomes of charitable activities enhance the sports community’s awareness of the importance of participation and strengthen their motivation to continue such cooperation. This media interaction, by building trust and connection between support organizations and athletes, creates a cultural model of altruistic behavior among fans and younger generations, thereby contributing

Corresponding author: Azar Eskandari Cherati

Email: az.eskandari@iau.ac.ir

Extended Abstract

Introduction:

Charitable activities, particularly those connected to the sports community, represent a distinctive form of voluntary action rooted in collective identity, emotional engagement, and civic responsibility. These activities not only contribute to addressing social and economic needs but also help sustain a public sphere in which citizens demonstrate altruism, solidarity, and long-term commitment to vulnerable populations. Within this sphere, sports philanthropists emerge as a unique group whose participation is shaped by psychological, cultural, and communicational factors. The purpose of the present study is to analyze, from a social-psychological perspective, the extent to which psychological capital and empathy can predict the continuity of participation among sports philanthropists associated with the MAHAK Institute. By focusing on these two internal psychological drivers, the study aims to illuminate how positive psychological resources—namely hope, resilience, optimism, and self-efficacy—interact with empathic tendencies to motivate individuals to sustain their charitable engagement over time. Furthermore, the study seeks to examine how external sociocultural influences, especially sports media and public communication, shape philanthropic behavior and reinforce the likelihood of repeated participation. The broader objective is to offer a model that captures the multilayered mechanisms underlying sustained charitable action within the context of sports, thereby providing valuable insights for sports organizations, charity institutions, and policy makers interested in enhancing social responsibility.

Methodology

A mixed-methods research design (quantitative–qualitative) was adopted to ensure both depth and breadth in understanding the factors influencing sustained philanthropic participation. The qualitative phase aimed to explore underlying meanings, motivations, and contextual drivers, while the quantitative phase tested the relationships among key variables within a structural framework. In the qualitative stage, data were collected through semi-structured interviews with 20 participants. This group included 15 active sports philanthropists from the MAHAK Institute and 5 experts from the fields of sports sociology, healthcare, economics, mass media, and charity management. Participants were selected through purposive and snowball sampling to ensure that those with rich and relevant experience were included. Interviews continued until theoretical saturation was reached, ensuring that no new conceptual insights were emerging. The data were analyzed using Strauss and Corbin's three-stage

coding system consisting of open, axial, and selective coding. This process allowed the researchers to identify core categories, map their relationships, and develop a conceptual model explaining the continuity of philanthropic participation.

In the quantitative stage, a survey was administered to a population of 150 active sports philanthropists to statistically test the proposed conceptual relationships. The measurement instruments assessed key constructs such as psychological capital, empathy, media influence, and sustained participation. Confirmatory factor analysis (CFA) was performed to ensure reliability and validity of the measurement model. Structural equation modeling (SEM) was subsequently conducted to examine the hypothesized relationships among variables and to validate the conceptual model derived from qualitative findings. All statistical analyses were conducted using SmartPLS version 4, chosen for its suitability in handling complex models and smaller sample sizes.

Results

The findings of the study revealed that psychological capital and empathy are the most influential factors in predicting the continuity of participation among sports philanthropists. Psychological capital was shown to enhance individuals' sense of purpose, emotional resilience, and confidence in their ability to contribute meaningfully to charitable activities. Those with higher levels of optimism and hope demonstrated a stronger tendency to maintain their involvement in sports-based philanthropy, even when confronted with challenges or competing commitments. Empathy, meanwhile, emerged as a powerful socio-emotional driver. Individuals who expressed deeper emotional sensitivity toward the suffering of children with cancer—especially when exposed to compelling narratives or personal interactions—were significantly more likely to sustain their charitable contributions. Empathy not only heightened emotional motivation but also reinforced moral obligation and prosocial identity. The structural equation modeling confirmed that all independent variables—psychological capital, empathy, and media influence—had significant effects on sustained sports participation. Empathy recorded the strongest standardized coefficient, followed closely by psychological capital. In addition, the qualitative findings highlighted the crucial role of sports media as an external catalyst in shaping and reinforcing philanthropic behavior. Media visibility, such as coverage of charitable events, athlete involvement, and reports on the outcomes of philanthropic initiatives, enhanced public trust and increased awareness within the

sports community. By amplifying both emotional narratives and factual information about the needs of children with cancer, sports media fostered a culture of social responsibility and inspired continuous engagement.

The combined findings suggest that sustained participation in sports philanthropy results from an interplay between internal psychological strengths and external communicational influences. Cultural norms surrounding altruism, values of community solidarity, and the symbolic power of athletes further shaped individuals' willingness to remain involved. Strengthening these elements—particularly through training programs, empathy-building campaigns, and strategic media collaborations—can significantly enhance the long-term sustainability of charitable support.

Conclusion

The study concludes that psychological capital and empathy are fundamental social-psychological drivers that predict the continuity of participation among sports philanthropists. Individuals who possess strong psychological resources and a heightened capacity for empathic concern are more likely to sustain their engagement in charitable activities over time. Moreover, sports media function as an essential environmental factor that reinforces these motivations by disseminating messages that emphasize empathy, social

responsibility, and the tangible outcomes of charitable actions. By broadcasting stories of children with cancer and showcasing the impact of philanthropic contributions, media platforms cultivate emotional connectivity, enhance trust between support organizations and athletes, and create a compelling narrative of shared responsibility. This interaction generates a cultural model of altruism that influences not only current philanthropists but also fans, younger generations, and broader sports communities.

The findings underscore the importance of developing integrated strategies that combine psychological empowerment, empathy development, and targeted media communication. Such strategies can significantly contribute to the sustainability of charitable efforts within the sports domain. For organizations like the MAHAK Institute, leveraging psychological and communicational tools may provide an effective framework for maintaining long-term support and promoting a more resilient culture of philanthropy. Ultimately, the study contributes to expanding theoretical and practical understanding of how social-psychological factors shape the continuity of philanthropic participation, offering valuable insights for future research and policy development in both charity management and sports sociology.

مقاله پژوهشی

نقش سرمایه روان‌شناختی و همدلی در پیش‌بینی تداوم مشارکت خیرین ورزشی
حامی کودکان سرطانی محکسیده فاضله مهدیان^۱، آذر اسکندری چراتی^{۲*}، رضا یازرلو^۳، رحمت اله امیراحمدی^۴

۱. دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی، گروه علوم اجتماعی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران

۲. استاد گروه علوم اجتماعی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران

۳. گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۴. گروه علوم اجتماعی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران

چکیده

مقدمه و هدف: فعالیت‌های خیرخواهانه نوعی از امور داوطلبانه هستند که پایه و مبنای مردم‌نهاد و اجتماع محور دارند که علاوه بر دارا بودن کارکردهای اجتماعی اقتصادی، سبب ایجاد و تداوم نوع خاصی از حوزه عمومی در جامعه می‌شوند. پژوهش حاضر با هدف نقش سرمایه روان‌شناختی و همدلی در پیش‌بینی تداوم مشارکت خیرین ورزشی، تحلیل روان‌شناسی اجتماعی انجام شده است.

روش‌شناسی پژوهش: روش تحقیق آمیخته (کمی - کیفی) و داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با ۳۰ مشارکت‌کننده (از طریق مصاحبه با ۱۵ نفر از خیرین فعال ورزشی موسسه محک و ۵ نفر از متخصصان حوزه جامعه‌شناسی ورزشی، بهداشت و درمان، اقتصاد، رسانه‌های جمعی و کارشناسان نهادهای خیریه با روش نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی گردآوری و تا مرحله اشباع نظری ادامه یافت. اجرای پرسشنامه در جامعه‌ای متشکل از ۱۵۰ خیرین فعال ورزشی گردآوری شد. برای کدگذاری از تکنیک کدگذاری سه مرحله‌ای (باز، محوری و انتخابی) مبتنی بر الگوی پارادایمی اشتراک و کوربین انجام شد. از تحلیل عاملی تاییدی برای بخش ارائه مدل استفاده شد. کلیه تحلیل‌ها با استفاده از نرم افزار اسمارت پی ال اس نگارش چهار انجام شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که همدلی و سرمایه روان‌شناختی بیشترین نقش را در پیش‌بینی تداوم مشارکت ورزشی ایفا می‌کنند. تحلیل مدل معادلات ساختاری تأیید کرد که هر سه متغیر مستقل اثر معناداری بر تداوم مشارکت ورزشی دارند با توجه به اینکه عوامل گوناگون فرهنگی و اجتماعی می‌تواند بر مشارکت خیرین ورزشی تأثیرگذار باشد، تقویت این عوامل می‌تواند راهبردی مؤثر برای پایداری حمایت‌های ورزشی در فعالیتهای خیریه باشد.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش نشان داد که رسانه‌های ورزشی با اطلاع‌رسانی درباره نیازهای کودکان مبتلا به سرطان، نقش مؤثری در تقویت حس همدلی و مسئولیت اجتماعی میان خیرین و ورزشکاران دارند. پوشش خبری رویدادهای ورزشی و گزارش اثرات فعالیت‌های خیریه باعث افزایش آگاهی جامعه ورزش از اهمیت مشارکت می‌شود و انگیزه ادامه همکاری را تقویت می‌کند. این تعامل رسانه‌ای، ضمن ایجاد اعتماد و ارتباط میان نهادهای حمایتی و ورزشکاران، الگویی فرهنگی از رفتار نوع‌دوستانه در میان هواداران و نسل جوان پدید می‌آورد و سهمی مؤثر در تداوم مشارکت خیرین ورزشی دارد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۸/۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۲۸

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.71852/pss.2025.1222139

واژه‌های کلیدی:

همدلی، سرمایه روان‌شناختی، مشارکت پایدار، روان‌شناسی اجتماعی

* نویسنده مسوول: آذر اسکندری چراتی

پست الکترونیکی: az.eskandari@iau.ac.ir

مقدمه

پدیده‌ی مشارکت و همیاری اجتماعی در طول تاریخ انسان، ریشه‌ای عمیق در فرهنگ‌ها و نظام‌های ارزشی دارد و ستون فقرات جوامع منسجم و عاملی حیاتی برای بقا و توسعه‌ی اجتماعی محسوب می‌شود (Smith et al., 2024). در دنیای امروز، ورزش به‌عنوان بستری فرهنگی و اجتماعی، نقشی مؤثر در تقویت سلامت روان، تاب‌آوری اجتماعی و سرمایه اجتماعی ایفا می‌کند (World Bank, 2024). (WHO, 2023). ورزش نه تنها عرصه‌ای برای رقابت و سلامتی جسمانی است، بلکه بستری فراهم می‌آورد که در آن ارزش‌های نوع‌دوستی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی پرورش می‌یابند. یکی از نمودهای برجسته‌ی این پدیده در حوزه‌ی ورزش، رفتارهای خیرخواهانه ورزشی است که از پیوند ارزش‌های انسانی، مذهبی و اجتماعی سرچشمه می‌گیرد (Ahmadi & Akbari, 2022). این رفتارها فراتر از فعالیت‌های صرفاً ورزشی، به ابزاری قدرتمند برای بسیج منابع و جلب حمایت‌های عمومی برای اهداف خیر تبدیل شده‌اند. بر اساس گزارش‌های جهانی، بیش از ۴۰٪ فعالیت‌های خیریه در جهان از طریق رویدادهای ورزشی انجام می‌شود (Smith et al., 2024). در ایران، این سنت ریشه‌دار مشارکت اجتماعی نمودهای مشخصی در حوزه‌ی ورزش پیدا کرده است. نهادهای خیریه ورزشی مانند مؤسسه‌ی محک، با اتکا به این فرهنگ، توانسته‌اند مشارکت ورزشکاران، مربیان و علاقه‌مندان را جلب کنند و اعتماد اجتماعی و حس مسئولیت ملی را در میان جامعه ورزشی تقویت نمایند (Akbari & Ahmadi, 2022; Kazemi & Mousavi, 2023). این الگو ریشه در نوع‌دوستی مذهبی و فرهنگ نذر و انفاق ایرانی دارد (Ziloochi et al., 2019). با توجه به چالش‌های اقتصادی و هزینه‌های بالای سلامت کودکان سرطانی، ضرورت گسترش رفتارهای خیرخواهانه ورزشی بیش از پیش احساس می‌شود (Gholamzadeh Nikjoo et al., 2021). با وجود اهمیت این پدیده، درک عوامل روان‌شناختی مؤثر بر تداوم مشارکت خیرین نیازمند چارچوبی نظری است که بتواند انگیزه‌ها و عوامل پایداری رفتار را تبیین کند. مطابق نظریه‌ی کنش اجتماعی و روان‌شناسی مثبت‌گرا، سه متغیر کلیدی سرمایه روان‌شناختی، همدلی و معنابخشی در تبیین رفتار نوع‌دوستانه نقش‌آفرین‌اند (Luthans et al., 2021; Deci & Ryan, 2000). سرمایه‌ی روان‌شناختی شامل مؤلفه‌های امید، خوش‌بینی، تاب‌آوری و خودکارآمدی است (Luthans et al., 2021). تحقیقات نشان داده‌اند که این سازه پیش‌بینی‌کننده‌ی مشارکت داوطلبانه و رفتار اجتماعی پایدار است (Xu et al., 2021; Mousavi et al., 2023) و افرادی که دارای سرمایه روان‌شناختی بالاتری هستند توانایی بیشتری برای غلبه بر موانع و تداوم در تعهدات اجتماعی خود دارند. همدلی به‌عنوان قابلیت شناختی و هیجانی برای درک و پاسخ به نیاز دیگران، مهم‌ترین نیروی محرک رفتارهای کمک‌رسانانه محسوب می‌شود (Batson, 2018; Jolliffe & Farrington, 2021) و به فرد کمک می‌کند احساسات و تجارب دیگران را درک کرده و پاسخ دلسوزانه‌ای ارائه دهد. پژوهش‌های داخلی نیز نقش همدلی را در شکل‌گیری رفتارهای مذهبی-اجتماعی ایرانی تأیید کرده‌اند (Ziloochi, 2019; Akbari & Ahmadi, 2022). زمانی که فرد کنش خود را دارای معنای عمیق‌تر و فراتر از منافع شخصی بباید، احتمال تداوم آن افزایش می‌یابد (D'Souza et al., 2023; Kumar, 2023). ورزش به‌طور سنتی به‌عنوان عاملی برای انسجام اجتماعی شناخته شده است (World Bank, 2024). مطالعات متعددی بر نقش آن در شکل‌دهی سرمایه اجتماعی تأکید کرده‌اند (Putnam, 2000). در زمینه‌ی خیریه، اسمیت^۱ (۲۰۲۴) نشان داد که رویدادهای ورزشی به دلیل ظرفیت بالای خود در بسیج احساسات جمعی، ابزاری کارآمد برای جمع‌آوری کمک‌های مالی هستند. در ایران، ارتباط بین فرهنگ دینی و مشارکت اجتماعی در ورزش مورد توجه بوده است. اکبری و احمدی (۱۴۰۱) بر این باورند که انگیزه‌های مذهبی مانند نذر و توسل از قوی‌ترین عوامل محرک خیرین ورزشی ایرانی هستند و زیلوچی^۲ (۲۰۱۹) نیز این یافته‌ها را با تأکید بر ریشه‌های نوع‌دوستی ایرانی در تفاسیر اجتماعی-دینی تأیید کرده‌اند. موسوی و کاظمی (۲۰۲۳) بر این نکته تأکید دارند که موفقیت نهادهایی چون محک مرهون ایجاد اعتماد اجتماعی است که از طریق فعالیت‌های ورزشی تسهیل شده است. شو و همکاران^۳ (۲۰۲۱) در مطالعه‌ای نشان دادند که افراد دارای امید و خودکارآمدی بالا تمایل بیشتری به مشارکت‌های بلندمدت داوطلبانه دارند و تاب‌آوری به افراد کمک می‌کند تا با موانع احتمالی در مسیر کمک‌رسانی مقابله کنند. موسوی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی داخلی رابطه‌ی بین تاب‌آوری و مشارکت اجتماعی را بررسی کرده و تأیید کردند که مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی ایرانیان بر تعهدات مدنی آن‌ها تأثیر مثبت دارد و خوش‌بینی به آینده‌ی سازمان خیریه، کلید حفظ تعهد داوطلبان است. همدلی به‌عنوان نیروی اصلی مدل‌های کلاسیک کمک‌رسانی معرفی شده است (Batson, 2018). نظریه‌ی همدلی-یاری‌رسانی بیان می‌کند که انگیزه‌ی اصلی برای کمک‌رسانی غیرخواسته، تجربه‌ی همدلی است و پژوهش فرینگتون و جولیف^۴ (۲۰۲۱) تمایز مهمی میان همدلی شناختی (درک دیدگاه دیگران) و همدلی عاطفی (احساس درد دیگران) قائل شده و نشان دادند که هر دو

1 Smith

2 Ziloochi

3 Xu

4 Farrington & Jolliffe

مؤلفه در انگیزه‌ی اولیه برای کمک مؤثرند. پژوهش‌های ایرانی نیز بر مؤلفه‌ی عاطفی همدلی تأکید دارند؛ زیلوچی (۲۰۱۹) اشاره می‌کند که در بافت نوع‌دوستی مذهبی ایران، احساس همدردی عمیق، محرک اصلی است و اکبری و احمدی (۱۴۰۱) اعلام کردند که توانایی درک رنج کودکان سرطانی انگیزه‌ی ورزشکاران را برای حمایت افزایش می‌دهد. اسچنل^۱ (۲۰۲۰) نشان داد که معنابخشی علاوه بر انگیزه‌ی اولیه، بر پایداری بلندمدت رفتارهای سازنده تأثیر می‌گذارد و زمانی که فرد کار خود را معنادار بباید، حتی با وجود سختی‌ها آن را رها نمی‌کند. دیسوزا و کومار^۲ (۲۰۲۳) تأکید کردند که مشارکت در فعالیت‌های خیرخواهانه در راستای ارزش‌های اصلی فرد، احساس تعهد سازمانی را به شدت افزایش می‌دهد. کاظمی و موسوی (۱۴۰۲) نیز در زمینه‌ی سازمان‌های غیردولتی ایرانی، رابطه‌ای مثبت بین درک ارزش‌های متعالی سازمان و میزان تعهد بلندمدت اعضا گزارش کردند که نشان می‌دهد معنای دینی و اجتماعی فعالیت، نقشی کلیدی در تداوم مشارکت دارد. کومار^۳ (۲۰۲۳) در یک مدل ترکیبی جهانی بیان کرد که اثر سرمایه روان‌شناختی بر رفتار اهداکنندگان توسط معنابخشی تعدیل می‌شود، و اسمیت (۲۰۲۴) نیز مدلی ارائه کردند که در آن همدلی به عنوان پیش‌شرط، منجر به جستجوی معنا شده و در نهایت تداوم حمایت را تقویت می‌کند. این مدل شکاف موجود در ادبیات را با ارائه‌ی چارچوبی جامع در بافت فرهنگی ایران پر می‌کند، جایی که ریشه‌های مذهبی نذر و اتفاق در شکل‌گیری و ابراز سازه‌های روان‌شناختی نقش تعیین‌کننده دارند (زیلوچی، ۲۰۱۹). پژوهش حاضر با ارائه‌ی مدل بومی، ابزار قدرتمندی برای مدیران خیریه‌های ورزشی فراهم می‌آورد تا بتوانند به جای تمرکز صرف بر جذب اولیه، بر حفظ و تعمیق مشارکت‌های موجود سرمایه‌گذاری کنند. ضرورت انجام این پژوهش در سه سطح مطرح می‌شود: از نظر نظری به گسترش مدل علمی رفتار خیرخواهانه ورزشی از طریق ترکیب سازه‌های روان‌شناختی مثبت در بافت فرهنگی ایران کمک می‌کند، از نظر کاربردی امکان طراحی راهکارهایی برای مؤسسات خیریه جهت حفظ تداوم مشارکت بر اساس تقویت سرمایه روانی و مهارت‌های همدلی خیرین فراهم می‌سازد، و در سطح ملی با پشتوانه‌ی فرهنگی و دینی جامعه ایران در مسیر عدالت سلامت و مردم‌مداری ورزشی گام برمی‌دارد (Kazemi & Mousavi, 2023; WHO, 2023). پژوهش‌های بین‌المللی (Kumar, 2023; Smith et al., 2024) بر اثر ترکیبی سرمایه روانی، همدلی بر رفتار اهداکنندگان تأکید کرده‌اند، اما در ایران هنوز مدل‌های بومی تلفیقی در حوزه‌ی ورزش و سلامت توسعه نیافته‌اند. بررسی‌های موجود بیانگر آن است که اغلب مطالعات داخلی صرفاً بر انگیزه‌های مذهبی یا اقتصادی تمرکز داشته و به نقش عوامل روان‌شناختی نپرداخته‌اند (Akbari & Ahmadi, 2022; Ziloochi, 2019). این خلأ، ضرورت بررسی نظام‌مند سه سازه‌ی یادشده در بافت فرهنگی-ورزشی ایران را آشکار می‌سازد؛ زیرا با وجود نقش مهم ورزش در ارتقای سلامت و روحیه‌ی اجتماعی، هنوز سازوکارهای روان‌شناختی مؤثر بر تداوم مشارکت خیرین ورزشی به‌روشنی تبیین نشده‌اند. این پژوهش با ترکیب سه حوزه‌ی روان‌شناسی مثبت‌گرا، جامعه‌شناسی ورزش و فرهنگ دینی، مدلی بومی را برای تبیین رفتار خیرخواهانه ورزشی ارائه می‌دهد و پاسخی علمی به شکاف میان ادبیات جهانی و بافت فرهنگی ایران در زمینه‌ی تداوم مشارکت خیرین ورزشی محسوب می‌شود. با این وجود هیچ‌یک از مدل‌های پیشین، مؤلفه‌های روان‌شناختی مثبت یعنی سرمایه روان‌شناختی، همدلی را به‌طور هم‌زمان در بافت خاص خیریه‌های ورزشی ایرانی با استفاده از مدل‌سازی پیشرفته‌ی معادلات ساختاری^۳ بررسی نکرده‌اند. به همین دلیل این پژوهش با بهره‌گیری از نظریه‌ی کنش اجتماعی سوارتز و کوربین^۴ و رویکرد روان‌شناسی مثبت‌گرا، مدلی تلفیقی برای پیش‌بینی تداوم مشارکت خیرین ورزشی حامی کودکان سرطانی ارائه می‌دهد. در این مدل، کنش خیرخواهانه ورزشی حاصل تعامل عوامل انگیزشی درونی است. عوامل انگیزشی انرژی لازم برای آغاز و حفظ رفتار را فراهم می‌کنند.

روش شناسی پژوهش

روش تحقیق حاضر از نوع آمیخته‌ی متوالی اکتشافی است که امکان تلفیق یافته‌های کیفی و کمی را برای درک عمیق‌تر پدیده‌ی مشارکت خیرخواهانه فراهم می‌آورد. در فاز اول، داده‌های کیفی از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته گردآوری شد. هدف این بخش، شناسایی عمیق‌تر انگیزه‌ها و تجارب خیرین بود که ممکن است در ابزارهای کمی به‌طور کامل منعکس نشوند. جامعه‌ی آماری شامل خیرین فعال ورزشی و متخصصان جامعه‌شناسی ورزش در مؤسسه‌ی محک بود. با بهره‌گیری از نمونه‌گیری هدفمند و گلوله‌برفی، ۲۰ نفر (۱۵ نفر از خیرین ورزشی با سابقه مشارکت متفاوت و ۵ نفر از متخصصان جامعه‌شناسی ورزش مرتبط با حوزه‌ی خیریه) مورد مصاحبه قرار گرفتند. مصاحبه‌ها بر محور تجربیات خیرین از شروع مشارکت، دلایل ادامه‌ی فعالیت، احساسات مرتبط با مشارکت، درک تأثیر اقداماتشان و عوامل تسهیل‌کننده یا بازدارنده‌ی مشارکت انجام شد. تحلیل داده‌های کیفی با روش کدگذاری سه‌مرحله‌ای شامل کدگذاری باز، محوری و انتخابی

1 Schnell

2 D'Souza et al و Kumar et al

3 PLS-SEM

4 Strauss & Corbin

صورت گرفت تا مقوله‌های اصلی و مضامین مؤثر بر تداوم مشارکت مشخص شوند. در فاز دوم، بر پایه‌ی یافته‌های کیفی، ابزارهای کمی طراحی و داده‌ها برای آزمون فرضیه‌ها گردآوری شدند. جامعه‌ی آماری بخش کمی شامل کلیه‌ی خیرین فعال ورزشی حامی مؤسسه‌ی محک بود که سابقه‌ی مشارکت مالی یا داوطلبانه در فعالیت‌های ورزشی حمایت از کودکان مبتلا به سرطان داشتند ($N=150$)، که به‌صورت تمام‌شمار بررسی شدند). پرسشنامه پژوهش بر اساس ابعاد استخراج‌شده از بخش کیفی و با استفاده از سه مقیاس معتبر بین‌المللی طراحی گردید: پرسشنامه‌ی سرمایه‌ی روان‌شناختی (Luthans et al., 2021) برای سنجش امید، خوش‌بینی، خودکارآمدی و تاب‌آوری؛ مقیاس همدلی شناختی و عاطفی (Farrington, 2021 & Jolliffe) و پرسشنامه‌ی معنا در زندگی (MLQ؛ Steger et al., 2019). نسخه‌های مورد استفاده با مشورت خبرگان بومی‌سازی و تعدیل زبانی شدند. متغیر وابسته، میزان تمایل و قصد خیرین برای ادامه‌ی فعالیت‌های داوطلبانه در آینده بود. روایی ابزارها از طریق شاخص CVR بیش از ۰.۸ و پایایی آن‌ها با آلفای کرونباخ ۰.۸۶ و ضرایب ترکیب‌پذیری بالاتر از ۰.۷ تأیید شد. تحلیل داده‌های کمی با نرم‌افزار SmartPLS 4 و با رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری مبتنی بر حداقل مربعات جزئی (PLS-SEM) انجام شد تا روابط میان سازه‌های روان‌شناختی مثبت (سرمایه روان‌شناختی، همدلی، معنابخشی) و تداوم مشارکت آزمون شود.

یافته‌ها

جدول ۱- کدهای مستخرج از مصاحبه‌ها

مفهوم اصلی	کدگذاری	مجموعه مفاهیم
تداوم مشارکت خیرین ورزشی	انجام تکالیف شرعی	اعتقاد و باورهای دینی
	اثر باورهای دینی در زندگی	
	تأثیر تکنولوژی بر باورهای دینی	
	فداکاری و از خودگذشتگی	مسئولیت و تعهد اجتماعی
	گروه‌های مرجع	
	اولویت حمایت از کودکان مبتلا به سرطان	
	همراهی و همدلی خانواده	همدلی و تعلق اجتماعی
	انسانیت و وجدان اخلاقی	
	حضور در برنامه‌های مذهبی	
	والدین الگو	آموزش و یادگیری
	دوره‌های آموزشی مشارکت	
	شبکه‌های اجتماعی	
	نهادهای رسمی آموزشی و علمی	انگیزه
	معافیت مالیاتی	
	شفافیت اطلاع‌رسانی و عملکرد	
	تشویق اطرافیان	ساختارها و نهادهای مشارکتی
	همکاری نهادهای بهداشتی و درمانی	
	عملکرد نهادهای مشارکتی	
	تأثیر رسانه‌های جمعی	تجربه گذشته
	تجربه نزدیکان یا فرد خیر با بیماری سرطان	
	سابقه کار خیر در خانواده	
فعالیت‌های داوطلبانه	احترام به احساسات و اندیشه‌های جمعی	فرد گرایی - جمع گرایی
	اهمیت به منفعت گروهی	
	حمایت از افراد ناتوان در خانواده	
	شغل مرتبط با حوزه‌های پزشکی	پیشینه ذهن و آگاهی
	تحصیل و مطالعه در رشته‌های حوزه بهداشت و درمان	
فعالیت‌های داوطلبانه	فعالیت‌های داوطلبانه	مشارکت اجتماعی

هنجارها	شرکت در مراسم ملی- مذهبی و آشنایان
	پیروی از سنت نیکوکاری در جامعه
	تأثیر کار خیر در زندگی
	احترام به قوانین عرفی و قانونی
پایگاه اقتصادی و درآمد	ارزش‌های فرهنگی و وجدان اخلاقی
	شرایط اقتصادی فردی
	امنیت اقتصادی
	منابع مادی
رسانه‌های جمعی	استفاده از رسانه‌های داخلی
	استفاده از رسانه‌های خارجی
	فضای مجازی مانند یوتیوب، اینستاگرام، تلگرام و

احساس رضایت درونی از یاری‌رسانی معنابخشی احساس هدف‌داری در کار خیر معنابخشی تجربه ارزش معنوی کمک معنابخشی درک اثر مثبت عمل خیر بر جامعه

جدول ۲- آزمون KMO و بارتلت برای سؤالات پرسشنامه

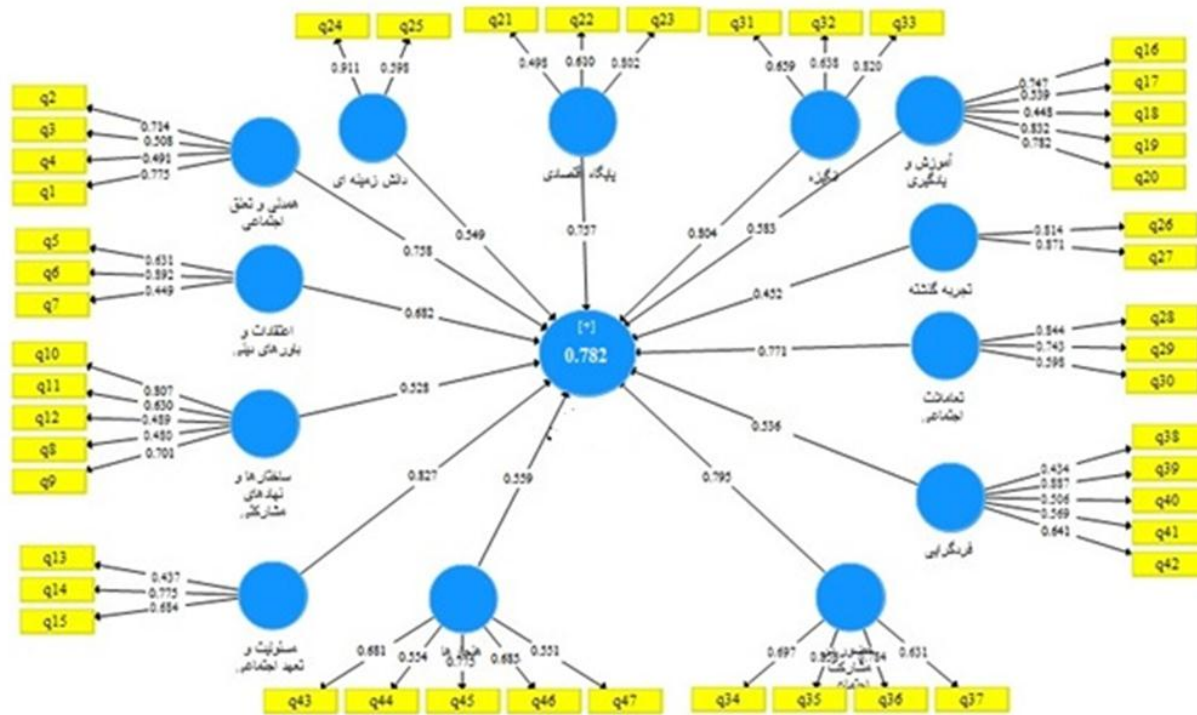
کنش‌های مشارکتی	آزمون KMO و بارتلت برای سؤالات پرسشنامه
۰/۸۴۰	آزمون KMO
۸۰۳/۳۴۰۰	χ^2
۳۶۳	درجه آزادی
۰/۰۰۳	Sig

با توجه به جدول مقادیر مربوط به شاخص KMO و بارتلت و اهمیت آن گزارش شده است. از شاخص KMO در مطالعه حاضر برابر ۰,۸۴۰ و بالاتر از مقدار ۰,۶ است که رقم قابل قبولی است و نشان می‌دهد که نمونه انتخاب شده برای انجام تحلیل عاملی کافی است.

جدول ۳- میانگین (AVE) بین متغیرهای پرسشنامه پژوهش

پایایی ترکیبی	AVE	مؤلفه‌ها
۰,۸۷۱	۰,۵۰۹	همدلی و تعلق اجتماعی
۰,۷۸۰	۰,۸۹۲	اعتقادات و باورهای دینی
۰,۸۰۰	۰,۷۰۳	ساختارها و نهادهای مشارکتی
۰,۸۰۳	۰,۵۸۰	مسئولیت و تعهد اجتماعی
۰,۸۰۹	۰,۵۸۴	آموزش و یادگیری
۰,۷۱۰	۰,۱۴۳	پایگاه اقتصادی و درآمد
۰,۸۲۲	۰,۳۵۲	انگیزه
۰,۸۸۱	۰,۵۲۱	دانش زمینه‌ای و آگاهی
۰,۷۲۰	۰,۳۳۶	تجربه گذشته
۰,۷۴۵	۰,۷۴۱	رسانه‌های جمعی
۰,۶۲۸	۰,۵۵۲	مشارکت اجتماعی
۰,۷۰۰	۰,۴۶۸	فرد گرایی - جمع گرایی
۰,۶۱۳	۰,۵۴۱	هنجارها

نتایج جدول نشان داد که همه این بارهای عاملی در سطح آلفای $P < 0.01$ معنادار هستند. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که سازه‌های همدلی و تعلق اجتماعی، اعتقادات و باورهای دینی، ساختارها و نهادهای مشارکتی، مسئولیت و تعهد اجتماعی، آموزش و یادگیری، پایگاه اقتصادی و درآمد، انگیزه، دانش زمینه‌ای و آگاهی، تجربه گذشته، رسانه‌های جمعی، مشارکت اجتماعی، فردگرایی - جمع گرایی و هنجارهای شاخص‌های برازش مورد قبولی هستند.

شکل ۱- تداوم مشارکت خیرین ورزشی: (تحلیل روانشناسی اجتماعی)

جدول ۴- مقادیر R^2 متغیرهای پژوهش

متغیر	R^2
تداوم مشارکت خیرین ورزشی	۰/۷۸

R^2 معیاری است که نشان از تأثیر یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا دارد و سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 در نظر گرفته می‌شود. مقدار R^2 در جدول زیر مناسب بودن برازش مدل ساختاری را تأیید می‌سازد.

این شاخص، مجذور ضرب دو مقدار متوسط مقادیر اشتراکی و متوسط ضرایب تعیین است. مقادیر ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ به ترتیب ضعیف، متوسط و قوی توصیف شده است. از فرمول زیر معیار GOF محاسبه می‌شود.

$$GOF = \sqrt{(communality) \times (R\ square)}$$

$$GOF = \sqrt{0.65 \times 0.78} = 0.60$$

در این پژوهش با توجه به مقدار به دست آمده برای GOF که برابر ۰/۶۰ می‌باشد و بالاتر از مقدار پیشنهادی ورتلس و همکاران^۱ (۲۰۰۹) یعنی ۰/۳۶ است که قوی بودن مدل را نشان می‌دهد، از این رو بر مناسب بودن برازش مدل برای داده‌ها دلالت دارد.

1 Wetzels

جدول ۵- نتیجه اثر تعامل میان مؤلفه‌های پژوهش

تأثیرمؤلفه‌ها	مقدار ضریب مسیر	تعداد	T	سطح معنی‌داری	نتیجه
همدلی و تعلق اجتماعی	۰,۷۵۸	۱۵۰	۴,۱۱۸	$p < ۰,۰۵$	تأیید
اعتقادات و باورهای دینی	۰,۶۸۲	۱۵۰	۳,۸۵۳	$p < ۰,۰۵$	تأیید
ساختارها و نهادهای مشارکتی	۰,۵۲۸	۱۵۰	۳,۳۱۶	$p < ۰,۰۵$	تأیید
مسئولیت و تعهد اجتماعی	۰,۸۲۷	۱۵۰	۴,۴۲۰	$p < ۰,۰۵$	تأیید
آموزش و یادگیری	۰,۵۸۳	۱۵۰	۲,۰۹۰	$p < ۰,۰۵$	تأیید
پایگاه اقتصادی و درآمد	۰,۷۵۷	۱۵۰	۲,۹۹۳	$p < ۰,۰۵$	تأیید
انگیزه	۰,۸۰۴	۱۵۰	۴,۳۵۰	$p < ۰,۰۵$	تأیید
دانش زمینه‌ای و آگاهی	۰,۵۴۹	۱۵۰	۲,۲۹۰	$p < ۰,۰۵$	تأیید
تجربه گذشته	۰,۴۵۲	۱۵۰	۲,۱۵۰	$p < ۰,۰۵$	تأیید
رسانه‌های جمعی	۰,۷۷۱	۱۵۰	۳,۵۱۰	$p < ۰,۰۵$	تأیید
مشارکت اجتماعی	۰,۷۹۵	۱۵۰	۳,۶۶۹	$p < ۰,۰۵$	تأیید
فرد گرایی - جمع گرایی	۰,۵۳۶	۱۵۰	۲,۹۴۷	$p < ۰,۰۵$	تأیید
هنجارها	۰,۵۵۹	۱۵۰	۳,۰۱۸	$p < ۰,۰۵$	تأیید

تداوم مشارکت خیرین ورزشی

با توجه به جدول فوق ضریب مسیر بین مؤلفه‌های پژوهشی، تمامی مؤلفه‌ها در سطح معنی‌داری $p < ۰,۰۵$ و ضریب مسیر بیشتر از ۰,۵۰۰ و مقدار t بیشتر از مقدار استاندارد (۱,۹۶) است. لذا در بین مؤلفه‌های کنش‌های مشارکتی خیرین ورزشی محک تأثیرگذارترین مؤلفه با ضریب مسیر ۰,۸۲۷ و مقدار t (۴,۴۲۰) مؤلفه مسئولیت و تعهد اجتماعی است و کم اثرگذارترین مؤلفه با ضریب مسیر ۰,۴۵۲ و مقدار t (۲,۱۵۰) مؤلفه تجربه گذشته می‌باشد. در کل تمامی شاخص‌ها با مؤلفه‌های مربوطه دارای همبستگی مثبت بوده و ارتقای هر کدام می‌تواند بر میزان مؤلفه‌های آن‌ها تأثیر مثبت و مستقیم بگذارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش سرمایه روان‌شناختی و همدلی در تداوم مشارکت خیرین ورزشی مؤسسه محک بود. یافته‌های کیفی نشان دادند که تداوم مشارکت خیرین پدیده‌ای چندبعدی است که در تعامل میان عوامل روان‌شناختی و زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی شکل می‌گیرد. مصاحبه‌شوندگان به‌طور مکرر بر اهمیت باورهای دینی، مسئولیت اجتماعی، همدلی با جامعه و تجربه شخصی از کار خیر تأکید داشتند؛ این مضامین براساس تحلیل محتوایی به‌عنوان محرک‌های زمینه‌ای رفتار مشارکتی طبقه‌بندی شدند (جدول ۱). باورهای دینی از نظر خیرین نه تنها جنبه‌ای ارزشی و اخلاقی دارند بلکه به رفتار نیکوکاری معنا اجتماعی می‌بخشند و مسئولیت فرد در قبال دیگران را فعال می‌سازند. چنین بافت فرهنگی مبتنی بر نوع‌دوستی، مبنای ساختاری برای تقویت مؤلفه‌های روان‌شناختی از جمله تاب‌آوری، امیدوار بودن و خودکارآمدی فراهم می‌کند. همدلی در هر دو فاز (کیفی و کمی) به‌عنوان سازه‌ی مرکزی مشخص شد. در بخش کیفی، خیرین مشارکت را نوعی هم‌حسی با درد و رنج کودکان مبتلا به سرطان تلقی کردند و از طریق آن احساس ارتباط انسانی پیدا نمودند. در مرحله کمی نیز نتایج معادلات ساختاری نشان داد همدلی بیشترین تأثیر مستقیم را بر تداوم مشارکت دارد. این عنصر روانی با ایجاد انگیزه درونی، احساس اثربخشی شخصی و رضایت از عمل نیک، حلقه‌ای میان انگیزه فردی و پایداری رفتاری ایجاد می‌کند. بر اساس نظریه کنش اجتماعی ماکس وبر، چنین کنشی به سطح «رفتار مبتنی بر ارزش» ارتقا یافته است؛ زیرا ریشه در باورها، نه منافع اقتصادی دارد. در کنار همدلی، سرمایه روان‌شناختی شامل مؤلفه‌های امید، خوش‌بینی، تاب‌آوری و خودکارآمدی نیز نقش مستقیمی در استمرار مشارکت نشان داد. یافته‌های کمی با $R^2=0.78$ نشان می‌دهند خیرینی که از منابع روانی بالاتری برخوردارند، هنگام مواجهه با چالش‌های مالی یا مدیریتی فعالیت خیریه، انگیزه‌ی خود را حفظ می‌کنند. امید و خوش‌بینی سبب تفسیر مثبت از اثر مشارکت می‌شود؛ تاب‌آوری و خودکارآمدی، توان تداوم آن را تقویت می‌نمایند. داده‌های کیفی نیز نشان دادند که تعلیم‌پذیری و تجربه‌های گذشته‌ی خیرین (مقوله‌های «آموزش و یادگیری» و «تجربه گذشته») مکمل همین سازوکار روانی هستند، زیرا از طریق یادگیری اجتماعی، احساس توان و کنترل بر فرآیند مشارکت را افزایش می‌دهند. در سطح کلان، نهادهای مشارکتی، رسانه‌های جمعی و ساختارهای حمایتی نیز نقش غیرمستقیم اما مهمی در پایداری رفتار خیرخواهانه دارند. رسانه‌ها با برجسته کردن اثر اجتماعی مشارکت ورزشی، هویت جمعی خیرین را تقویت می‌کنند و بازخورد مثبت اجتماعی موجب اعتماد و رضایت بیشتر می‌شود. داده‌های کیفی مؤید این نکته‌اند که فضای مجازی و رسانه‌های ملی، هرگاه فعالیت‌های خیرخواهانه را صادقانه نمایش دهند، موجب گسترش احساس همراهی اجتماعی و افزایش پایگاه مشارکت می‌شوند. نتایج نهایی پژوهش

تأیید کردند که تداوم مشارکت خیرین ورزشی حاصل برهم‌کنش عوامل روانی (همدلی و سرمایه روان‌شناختی) و زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی جامعه ایران است. باورهای دینی و ارزش‌های اخلاقی، زمینه‌ای فراهم کرده‌اند تا افراد عمل خیرخواهانه را نوعی هویت اجتماعی و تعهد اخلاقی بدانند. در چنین بستری، سرمایه‌های روان‌شناختی فردی از طریق همدلی و تجربه جمعی تقویت می‌شوند و به رفتار پایدار بدل می‌گردند.

پیشنهاد می‌شود نهادهای ورزشی و خیریه:

- ۱ برنامه‌های آموزشی در زمینه مسئولیت اجتماعی و همدلی گروهی را در فعالیتهای داوطلبانه ادغام کنند؛
 - ۲ الگوی مشارکت خیرین موفق را از طریق رسانه‌ها و سازمان‌های مردم‌محور به جامعه ورزش معرفی نمایند؛
 - ۳ شبکه‌های ارتباطی میان خیرین، مربیان و فعالان ورزشی را تقویت کنند تا احساس تعلق و استمرار حمایتی شکل گیرد.
- به این ترتیب، تداوم مشارکت خیرین ورزشی نه صرفاً وابسته به شرایط اقتصادی یا پاداش بیرونی، بلکه محصولی از درونی‌سازی ارزش‌های نوع‌دوستانه، امید جمعی و خودباوری فردی است — الگویی که می‌تواند مبنای سیاست‌گذاری فرهنگی و توسعه‌ی کنش‌های داوطلبانه در ورزش ایران قرار گیرد.

ملاحظات اخلاقی

حامی مالی

هزینه‌های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است

References.

1. Akbari, A., & Ahmadi, H. (2022). The role of charity organizations in social solidarity in Iran. *Iranian Journal of Social Studies*, 14(2), 55–74.
2. Batson, C. D. (2018). The empathy–altruism hypothesis: A review and implications for helping behavior. *Social Issues and Policy Review*, 12(1), 1–36.
3. D’Souza, C., Taghian, M., & Polonsky, M. (2023). Religious brand image and donor commitment to faith-based charities. *Journal of Brand Management*, 30(5), 421–437.
4. Gholamzadeh Nikjoo, R., et al. (2021). Involvement of charities in Iran’s health care system: Challenges and opportunities. *BMC Health Services Research*, 21, 1229.
5. Jolliffe, D., & Farrington, D. P. (2021). Development and validation of the Basic Empathy Scale. *Psychology Journal of Empathy Research*.
6. Kazemi, M., & Mousavi, S. (2023). Structural and motivational factors influencing sustainable participation of health donors in Iran. *Iranian Journal of Health and Social Development*, 15(4), 201–220.
7. Kumar, A. (2023). Charity donor behavior: A systematic literature review. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 52(3), 621–649.
8. Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. New York, NY: Simon & Schuster.
9. Schnell, T. (2020). The Sources of Meaning and Meaning in Life Questionnaire (SoMe): Relations to well-being and altruism. *Journal of Positive Psychology*, 15(1), 35–50.
10. Smith, E. R., et al. (2024). Towards attainment of the 2030 goal for childhood cancer: Global survival disparities and progress. *Lancet Oncology*, 25(2), 118–135.
11. Steger, M. F., et al. (2019). Meaning in Life Questionnaire (MLQ): Development and validation. *Journal of Positive Psychology*, 14(1), 1–15.
12. Wetzels, M., Odekerken-Schröder, G., & van Oppen, C. (2009). Using PLS path modeling for assessing hierarchical construct models: Guidelines and empirical illustration. *MIS Quarterly*, 33(1), 177–195.
13. World Health Organization. (2023). *Social participation for universal health coverage: Technical paper*. Geneva: Author.
14. Xu, L., Wang, H., & Zhang, Y. (2021). Effect of psychological capital of volunteers on volunteering behavior. *Frontiers in Psychology*, 12, 643211.
15. Ziloochi, M. H., et al. (2019). What drives Iranians to donate money? *Journal of Islamic Marketing*, 10(3), 589–605.